

Sparrens Natur- och Vattenvårdsförening har beretts tillfälle att yttra sig över förslaget till program till detaljplan för fastigheten Smedsmora 1:13 med flera i Rimbo församling (Dnr 11-1533.214). Nedan följer våra synpunkter i sammanfattning och i detalj. Synpunkterna följer indelningen i samrådsförslaget.

Sparrens natur- och vattenvårdsförening anser att de nu föreslagna förändringarna innebär en radikal förändring av fastighetens användning. Konsekvenserna för natur och miljö är så påtagliga att en miljökonsekvensbedömning bör göras inför fortsatt beslut.

Föreningen anser vidare att strandskyddet inom planområdet bör utökas till 300 meter, i likhet med de bestämmelser som gäller i övrigt i området. Föreningen anser också att ingen bebyggelse bör ske inom strandskyddat område.

Planeringen av en båtklubb/marina i Smedsmoraviken kommer att påverka natur och miljö runt hela sjön varför samtliga intressenter och fastighetsägare runt Sparren aktivt bör tillfrågas om sina synpunkter på förslaget.

Föreningen anser att naturminnet för Havtorn och flyttblocket Storsten riskerar att ödeläggas om planerna blir verklighet och motsätter sig anläggande av badstrand, bastu, bryggor, marina, parkeringsplatser och dylikt i direkt anslutning till naturminnet. Skyddet för naturminnet bör regleras särskilt i detaljplanen i syfte att förstärka det.

För att värna fågellivet föreslår föreningen ett förbud mot båttrafik invid vassar och ruggar under fåglarnas häckningstid. Föreningen anser också att ett förbud mot vattenscootertrafik bör införas.

Föreningen ser en ökad risk för att vattenkvaliteten i sjön Sparren försämras till följd av kraftigt ökade dagvattenmängder. Vi föreslår därför att dagvattnet ska ledas till det kommunala VA-nätet. Om detta inte är möjligt ser vi helst att vattnet renas i en damm och att tillrinning till sjön sker kontrollerat. För att säkra att den nya verksamheten inte medför en försämring av vattenkvaliteten i sjön föreslår föreningen att kommunen tar ansvar för att följa upp sjöns status med vattenprovtagningar.

Tidigare ställningstaganden

Strandskydd

Föreningen anser att de nu föreslagna förändringarna innebär en radikal förändring av fastighetens användning. Föreningen anser därför att det nu finns anledning att utöka strandskyddet till de 300 meter som gäller i övrigt i närområdet. Att, som kommunen föreslår, helt upphäva strandskyddet motsätter vi oss.

Vi motsätter oss också nybyggnation inom strandskyddsområde (både nuvarande och utökad gräns) liksom uppförande av båtklubb/marina, bryggor, platser för vinterförvaring av båtar och parkeringsplatser invid sjön.

Behovsbedömning

Idag finns ett 60-tal fastigheter runt sjön Sparren. Genomförandet av detaljplanen medför en avsevärd förändring av ägarförhållandena, naturen och miljön. Antalet närboende i området kommer att flerfaldigas och biltrafiken kommer att öka med flera tusen procent. Vi ser framför oss att ytterligare 200 personer bor i området, de badar och åker runt i ett 50-tal båtar, de tvättar sina 100 bilar och har ett stort antal hästar som går längs vägen, i skogen och utmed sjön. I jämförelse med dagens blygsamma exploatering anser vi att förändringen blir mycket stor. Sammantaget anser föreningen att påverkan är så omfattande att en miljökonsekvensbeskrivning behöver göras innan beslut om detaljplan kan fattas.

Flera av de punkter som tas upp i behovsbedömning av miljökonsekvensbeskrivning borde enligt föreningens mening ha besvarats med JA eller försetts med en mer utförlig motivering. Föreningen anser också att kommunen borde ha bedömt påverkan på natur och miljö kring hela sjön och inte bara i den planerade bebyggelsens direkta närhet. Föreningen gör andra bedömningar än kommunen på följande punkter:

MB 3 kap 2§ Sjön Sparren kan betraktas som tidigare opåverkad av exploatering och såväl den tänkta båtklubben/marinan som den omfattande bebyggelsen är helt nya inslag i miljön. Runt sjön finns inte heller tidigare någon hästgård av denna storlek. Att det rör sig om helt nya inslag i miljön bör tas med i bedömningen och frågan bör besvaras med JA.

MB 3 kap 3§ Åtgärderna som föreslås för att minska näringsläckaget till Sparren fungerar bara under de "gröna" månaderna. Hur näringsläckaget ska minskas under övrig tid saknas i beskrivningen. Vidare har ingen bedömning gjorts av hur naturminnet för Havtorn och flyttblocket Storsten kommer att påverkas av den förändrade användningen av området.

MB 3 kap 6§ Följande arter i Artdatabankens rödlista, utöver tornseglare, känner vi igen och vet att de finns i och omkring Sparren:

Havsörn	nära hotad
Drillsnäppa	nära hotad
Sånglärka	nära hotad
Utter	sårbar
Lake	nära hotad

MB 7 kap 10§ Föreningen anser att planens genomförande påverkar naturminnet och att frågan därför borde ha besvarats med JA. Vidare anser föreningen att naturminnet kommer att påverkas negativt av den ändrade användningen av fastigheten. Naturminnet ligger i direkt anslutning till fastighetens idag enda anlagda strand varför det är högst troligt att många människor kommer att befinna sig på eller i direkt anslutning till havtornen och flyttblocket.

MB 10 kap Föreningen känner till att det finns en gammal soptipp inom planområdet. Denna bör provtas och analyseras innan vidare bedömning kan göras. Föreningen anser därför att frågan bör besvaras med JA tills annan bedömning är gjord.

MB 11 kap Planerna på en båtklubb/marina och anläggning av badstrand och bryggor har inte alls tagits med i bedömningen. För ett genomförande krävs troligtvis såväl rensning av vattenområdet som förändring av sjöns djup vid den skisserade platsen. Bedömningen bör också omfatta hur sådana åtgärder påverkar hela sjön (däribland vattenkvalitén) och inte bara den närmaste delen i Smedsmoraviken.

PBL 3§ Förändringar av ytvattenkvaliteten borde ha kryssats med JA i bedömningen då vattnet som rinner av från planområdet kommer att vara mer förorenat.

Förutsättningar och förändringar

Natur

Föreningen anser att naturminnet för Havtorn och flyttblocket Storsten riskerar att ödeläggas av att området används för bad och båtar av ytterligare ett stort antal närboende. Detta har inte bedömts av kommunen. Inte heller har kommunen bedömt hur utbredningen av havtorn, som ska skyddas av naturminnet, kommer att påverkas. Vidare syns naturminnesområdet dåligt på kartorna. Området är egentligen mycket väl avgränsat och länsstyrelsen har beslutat om föreskrifter till skydd för sten och havtorn (se 01FS 2007:228).

Föreningen anser att området i naturvärdesinventeringen bör ha skyddsklass A. För att de exemplar av havtorn som växer inom naturminnet inte ska utsättas för skada eller andra åtgärder som kan inverka negativt på buskarna eller deras spridning så måste naturminnesområdet lyftas fram i planen och ges ett starkare skydd än övriga naturvärda miljöer. Föreningen motsätter sig anläggning av badstrand, bastu, båtbryggor, uppställningsplatser för båtar, parkeringsplatser eller dylikt i direkt anslutning till naturminnet. Skyddet för naturminnet bör beaktas särskilt och i detaljplanen bör skyddet beskrivas i syfte att förstärka det.

Föreningen anser vidare att den markant ökade person- och båttrafiken vid sjön kommer att utsätta fågellivet för betydande belastning. Det är också troligt att många av de 50 hushållen kommer att ha husdjur. Frigående katter utgör ytterligare en belastning på fågellivet. Ett omfattande båtliv kan komma att innebära störningar av fågellivet, särskilt för Storlommen som är extra känslig. Ett ökat antal kajaker och kanadensare skulle störa fågellivet med sitt tysta, smygande sätt att ta sig fram. Den skyddade botallen för fiskgjuse på Noraåsen (NVR id 2003351) är inom syn- och hörhåll. Detta borde också tas med i bedömningen.

Föreningen anser att genomförandet av planen kräver insatser för att värna fågellivet. Föreningen föreslår därför att båttrafiken invid vassar och ruggar begränsas under fåglarnas häckningstid 1 april – 15 juli. Möjligheten till vattensport på Sparren är i viss mån redan begränsad genom hastighetsbegränsning till 12 knop och förbud mot vattenskidåkning 1 juni – 30 september (se Länsstyrelsen 01FS2001:138 pkt 244). Föreningen anser att även ett förbud mot vattenscooteråkning behöver införas.

Föreningen förutspår också att trycket på fisket i Sparren kommer att öka. Eftersom fiske endast är tillåtet med markägares tillstånd befarar föreningen att tjuvfisket kommer att öka när projektet genomförs, då det är troligt att de nya invånarna inte nöjer sig med att fiska endast utmed "sin" strand.

Bebyggelseområde

Tillkommande bebyggelse

Hästgården har inte belysts i tillräcklig omfattning för att föreningen ska kunna ta ställning till genomförandet. Bl.a. är det oklart kring antalet hästar. I planbeskrivningen nämns 18-20 hästar, i behovsbedömningen 10-15 hästar, enligt dagvattenutredningen ett tiotal hästar och enligt naturvärdesinventeringen ett trettiotal hästar. Antalet hästar och ägarförhållandet påverkar om det sker tillsyn av verksamheten eller inte. Föreningen föreslår att kommunen klargör hur antalet hästar och ägarförhållandet är tänkt och också överväger att reglera detta i detaljplanen.

Båtklubben/marinan har inte heller beskrivits närmare i programförslaget. Eftersom det är ett helt nytt inslag i Sparrens närmiljö bör en närmare beskrivning göras och dess miljöpåverkan bedömas. Hur stor blir båtklubben? Vem äger båtklubben? Ska den vara öppen även för andra än för Smedsmoraborna? Hur ska båttvätt hanteras och hur sker hanteringen av båtfärg vid sjön? Sådana ställningstaganden bör göras inför fortsatta beslut. Förslagsvis bör också byggnadernas användning regleras i detaljplanen. Föreningen anser också att samtliga intressenter och fastighetsägare runt Sparren aktivt bör tillfrågas om synpunkter på förslaget då anläggningen av en båtklubb/marina påverkar natur och miljö runt hela sjön, inte bara området kring Smedsmora.

Störningar och risker

Inom planområdet fanns tidigare en soptipp som inte nämnts i kommunens underlag. Provtagning, analys och sanering av mark kommer ytterligare att påverka projektet.

Teknisk försörjning

Dagvatten

Sedan tidigare har sjön Sparren stora problem med hastiga nivåförändringar, bl.a. till följd snabb tillrinning på grund av utdikning. Ytterligare snabb tillrinning till sjön vid regn är därför inte önskvärd.

Dagvattenavrinningen från hela planområdet Smedsmora borde därför avledas till VA-nätet eller fördröjas.

Ett ökat näringsläckage till sjön till följd av den nya användningen av området bör förhindras. Föreningen anser därför att det är att föredra om vattnet kan tas om hand i en damm och renas innan det når naturen, för det fall att dagvattnet inte i sin helhet kan ledas till VA-nätet.

Föreningen är tveksam till att reningen av dagvattnet kan ske genom infiltration. Som åtgärd för att minska fosfor och kväve föreslår kommunen vegetationszoner runt hästarnas rastgårdar. Upptag i växter och retention i diken finns också med i beräkningarna. Föreningen vill dock göra kommunen uppmärksam på att under vinterhalvåret, då hästarna fortsätter att förorena i sina hagar, kan den frusna marken inte infiltrera eller växter inte ta upp näringen så då kommer vattnet rinna orenat ut i Sparren.

Föreningen är vidare av uppfattningen att Smedsmora inte ensamt kan utnyttja hela den "marginal" som bedöms finnas till att miljökvalitetsnormerna kan uppnås för Sparren 2015. Sjön är stor och föreningen ser en påtaglig risk för att vattenkvaliteten försämras om inte de ökade dagvattenmängderna kan tas om hand och renas på ett effektivt sätt. Det nybyggda området inkräktar i så fall på andra markägares intressen och exploateringsmöjligheter.

För att säkra att den nya verksamheten inte medför en försämring av vattenkvaliteten i sjön föreslår föreningen att kommunen tar ansvar för att följa upp sjöns status med vattenprovtagningar vid ett flertal tillfällen under genomförandefasen. Sådana mätningar bör också genomföras när projektet är fullt genomfört. Sparrens natur- och vattenvårdsförening bistår gärna kommunen i utformningen av dylika mätningar utifrån de erfarenheter vi har av 40 års vattenmätningar i Sparren.

Övriga synpunkter

Det hänvisas felaktigt till ett åtgärdsprogram för vattnet i Sparren (planbeskrivningen s. 14: "År 2010 togs det fram ett åtgärdsprogram för Åkerströmmen med syfte att minska belastningen av näringsämnen.") Åtgärdsprogrammet är ett *förslag* framlagt till kommunerna kring Åkerströmmen men ingen kommun har antagit förslaget.

Planområdets andel av Sparrens avrinningsområde är fel och har angivits vara 14%. Området motsvarar istället 1,4%.

Beslut om detta yttrande har fattats av styrelsen för Sparrens Natur- och vattenvårdsförening.

Jan Hanberg
ordförande

Ann Eva Askensten
föredragande

För kontakt med föreningen:

Sparrens Natur- och vattenvårdsförening

c/o Jan Hanberg
Fridhemsgatan 8
112 40 Stockholm
Tel 070-698 84 69
Epost: sparren@sparren.net